

Ocena sytuacji Spółki PROCHEM S.A. w 2019 r. z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem

Ocena Spółki PROCHEM S.A. za 2019 r. dokonana została w trzech aspektach:

- wyników działalności,
- sytuacji Spółki,
- funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

I. OCENA WYNIKÓW SPÓŁKI ZA 2019 R.

Spółka w zakresie podstawowej działalności – sprzedaży usług inżynierskich i budowlanych – osiągnęła 270,1 mln zł i jest to poziom sprzedaży prawie trzykrotnie wyższy niż w roku 2018. Postęp w sprzedaży wpłynął także na znaczną poprawę wyniku z działalności podstawowej, co należy ocenić b. pozytywnie.

Na poziomie zysku netto rok 2019 zakończył się zyskiem 3 698 tys. PLN tj. ponad trzykrotnie wyższym w porównaniu z rokiem poprzednim.

To co najważniejsze, to obserwowana w trakcie roku poprawa wyniku w kolejnych kwartałach 2019 roku . Także Grupa Kapitałowa Prochem osiągnęła wyraźnie wyższą sprzedaż i wyższy wynik w porównaniu do roku 2018. Sprzedaż wyniosła ponad 323 mln PLN, zysk netto 8 043 tys. PLN.

Tak więc wyniki 2019r. należy uznać za dobre, przy czym dotychczasowy trend i dynamika wskazywały na możliwość dalszego wzrostu w obecnym roku, ale nagły rozwój epidemii COVID-19 może nie pozwolić na poprawę wyników Spółki w 2020 roku – trudno dzisiaj przewidzieć, jakie skutki dla gospodarki, a także dla firmy przyniesie trwająca pandemia.

II. SYTUACJA SPÓŁKI

Na sytuację Spółki PROCHEM, w zakresie działalności podstawowej, mają wpływ dwie grupy czynników.

Pierwsza ma swoje źródło w ogólnej sytuacji makroekonomicznej, a w szczególności jest powiązana z poziomem inwestycji w gospodarce, w tym w szczególności z poziomem inwestycji przedsiębiorstw. W tym zakresie w 2019r. nastąpił pewien

postęp, choć nie można mówić o przełomie, czy przyspieszonym wzroście aktywności inwestycyjnej.

Drugą grupą czynników ważnych dla wyników firmy jest aktywność inwestycyjna firm z branż, w których PROCHEM ma mocną pozycję (chemia, petrochemia, budownictwo przemysłowe, energetyka), a w szczególności aktywność inwestycyjna klientów powracających.

Potwierdza to sytuacja z lat 2018 - 2019r., gdzie ważnym zamawiającym mającym b. duży udział w portfelu zleceń ubiegłego roku była Bioagra - firma, z którą PROCHEM współpracuje od wielu lat. Na rzecz tego klienta są świadczone kompleksowe usługi przy kilku specjalistycznych, technologicznych projektach rozbudowy firmy o łącznej wartości przekraczającej 200 mln PLN. W obecnym roku głównymi tematami są umowy realizowane dla firm Bioagra S.A. i Anwil S.A.

W związku z silnym uzależnieniem od koniunktury inwestycyjnej PROCHEM, dla wzmocnienia i stabilizowania swojej pozycji, dodatkowo podejmował i podejmuje aktywności wychodzące poza standardowe rozumienie usług inżynierskich, w tym przede wszystkim przedsięwzięcia inwestycyjne wykorzystujące w dużym stopniu posiadane profesjonalne kompetencje pracowników firmy.

Do pierwszej grupy należy działalność doradztwa technicznego, usługi rozwijanej w ostatnich dwóch latach. PROCHEM włącza się w tematy technologiczne na ich pierwszym etapie, gdzie inwestor skupia się na rozpoznaniu i wstępnej ocenie sensowności technicznej i ekonomicznej projektu. Własne kompetencje technologiczne PROCHEMU i instytutów naukowych współpracujących z PROCHEMEM pozwalają na świadczenie technicznych usług doradczych dla klientów. Rozpoczęcie współpracy na tym wczesnym etapie pozwala budować pozycję kompetencyjną firmy i stwarzać mocne podstawy do dalszej współpracy.

Do drugiej grupy mającej na celu uzyskanie istotnych nadwyżek finansowych, spełniających funkcje amortyzacyjne w stosunku do działalności podstawowej, jest prowadzona sporadycznie, choć z pewną regularnością działalność deweloperska. Duży projekt biurowy Astrum Business Park, realizowany z partnerem finansowym, znalazł swoje potwierdzenie rynkowe w skutecznym wynajmie ponad 90% powierzchni biurowej renomowanym najemcom. W 2019r. przewidywano możliwość dokonania transakcji sprzedaży obiektu i zamknięcia cyklu deweloperskiego. Ze

względu na uwarunkowania rynkowe nie udało się doprowadzić do takiej transakcji, ale w bieżącym roku będą kontynuowane starania w tym zakresie.

Tak więc 2020r. zarówno w podstawowej działalności inżynierskiej, uzupełnianej usługami doradztwa technicznego oraz w obszarze aktywności deweloperskiej zapowiadał się obiecująco.

Spółka przewidywała osiągnięcie także w bieżącym roku dobrych wyników.

Wybuch epidemii skomplikował sytuację i to zarówno po stronie aktywności Spółki (praca zdalna), jak i po stronie klientów, których część rozważa podjęcie decyzji o przesunięciu w czasie projektów inwestycyjnych.

Skala wpływu pandemii na gospodarkę jest trudna do przewidzenia. Jedno nie ulega wątpliwości, że będzie to wpływ negatywny, wyrażający się spowolnieniem, a najprawdopodobniej recesją. Wysoki poziom niepewności i niejednoznaczności prognoz będzie raczej skłaniał firmy do hamowania aktywności inwestycyjnej, przesuwania decyzji o rozpoczęciu inwestycji, czy do spowalniania realizacji już rozpoczętych projektów.

Będzie to w sposób oczywisty miało wpływ na osłabienie aktywności Spółki Prochem, częściowo już w bieżącym roku, ale również w roku przyszłym.

III. OCENA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ I ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Zakres kontroli obejmuje swym zasięgiem przede wszystkim:

- działalność gospodarczą spółki - podstawową oraz pomocniczą,
- sprawozdawczość finansową i rozliczenia księgowe,
- zgodność działania spółki z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- zatrudnienie i płace.

Specyfika działalności PROCHEM S.A. związana jest z realizacją na rzecz klientów złożonych przedsięwzięć inwestycyjnych.

W spółce istnieją i są stosowane systemy planowania i kontroli realizowanych przedsięwzięć. Systemy takie nie działają w czasie rzeczywistym a sygnały z nich płynące są analizowane z opóźnieniem. Po nienajlepszych doświadczeniach z lat ubiegłych, dotyczących działania systemu kontroli Zarząd podjął w 2017 roku

działania naprawcze. W tym też roku została zmieniona instrukcja „Kontroli kosztów usług” oraz mianowano nowego kierownika „Zespołu kontroli kosztów” odpowiedzialnego za wdrożenie modyfikacji i usprawnionych procedur. Rok 2018 był drugim, w którym system działał według nowych zasad. W 2018r. dokonano kolejnych modyfikacji w systemie „Kontroli kosztów usług” w zakresie prezentacji budżetów i są one stosowane w odniesieniu do nowych tematów od 1.01.2019r.

Głównym zadaniem kontroli instytucjonalnej jest przeprowadzenie kompleksowych kontroli w zakresie najważniejszych zagadnień dla spółki oraz zbieranie i opracowywanie informacji dotyczących działalności komórek organizacyjnych spółki, wybranych problemów ekonomicznych i innych zagadnień, które w danym okresie uznane zostały przez Zarząd spółki za najbardziej istotne. Oprócz instytucjonalnej kontroli wewnętrznej w spółce istnieje także tak zwana kontrola funkcjonalna wykonywana przez kierowników różnych szczebli. Kierownicy ci sprawują nadzór nad podległymi im pracownikami, polegający na sprawdzaniu stanu realizacji ustalanych zadań.

Czynności kontrolne prowadzone są we wszystkich fazach działalności w formie kontroli wstępnej, bieżącej i następnej. Dokumenty finansowo-księgowe poddawane są kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej. Informacja o poprawności formalno-merytorycznej i rachunkowej opatrzona jest podpisem sporządzonym w sposób identyfikowalny (pełne imię i nazwisko) lub opatrzona pieczętą imienną osoby upoważnionej oraz datą zatwierdzenia dokumentu.

W PROCHEM S.A. nie występuje odrębna, wydzielona organizacyjnie struktura zarządzania ryzykiem. Identyfikacją i oceną obszarów ryzyka zajmują się właściwie dla danego rodzaju ryzyka służby Spółki. Do ich obowiązków należy także zdefiniowanie działań niezbędnych do ograniczenia ryzyka.

Nadzór, ale też i kluczowe decyzje dotyczące skali ekspozycji na ryzyko podejmuje Zarząd Spółki. Analiza ryzyk ma w PROCHEM S.A. charakter systemowy, ujęty w różnego rodzaju procedurach, dotyczących poszczególnych ryzyk.

W 2017r. dokonano przeglądu i usprawniono system zarządzania ryzykiem w trakcie realizacji kontraktów w ramach procesu „Zintegrowanego systemu zarządzania” poprzez podproces „Zarządzanie ryzykiem i szansami” Proces ten oparty jest o wymagania międzynarodowej normy ISO-31000. Procedura obowiązuje we

wszystkich jednostkach organizacyjnych Prochem SA zaangażowanych w przygotowanie oferty i realizację projektów.

W bieżącym roku Rada Nadzorcza zapoznała się i przeanalizowała, w ramach corocznej oceny, aktualną informację o funkcjonujących w spółce systemach kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego.

W działalności Prochem zidentyfikowano następujące ryzyka:

1. Ryzyko wahań koniunktury

Spółka jest w wysokim stopniu podatna na wahania koniunktury w budownictwie i silnie uzależniona od popytu na usługi inżynierskie, który to popyt ma charakter cykliczny.

W celu ograniczenia wpływu tego ryzyka na wyniki i sytuację Spółki:

- prowadzony jest monitoring sytuacji makroekonomicznej i sytuacji w wybranych branżach
- kontynuowana jest dywersyfikacja przedmiotowa (działalność wykonawcza, działalność w zakresie doradztwa technicznego, działalność deweloperska),
- optymalizowany jest poziom rezerw finansowych.

2. Ryzyko utraty kluczowych pracowników

Działalność Spółki opiera się na dobrze wykształconej i wykwalifikowanej kadrze pracowników, którzy są jednocześnie atrakcyjnym celem rekrutacji przez konkurencję.

W celu ograniczenia tego ryzyka Spółka stosuje:

- Monitoring rynku pracy i poziomu wynagrodzeń,
- Utrzymanie systemu szkoleń i podnoszenia kwalifikacji
- Programy motywacyjne dla kluczowej kadry
- Aktywny system naboru poprzez współpracę z uczelniami

3. Ryzyko wystąpienia zagrożeń przy wykonywaniu kontraktów

Rodzaje prowadzonej w PROCHEM S.A. działalności – przygotowywanie i zarządzanie projektami inwestycyjnymi dla klientów – powodują, iż jest to stale występujące ryzyko.

Dla jego ograniczenia PROCHEM S.A. stosuje:

- realistyczną kalkulację cenową przy zawieraniu kontraktów,
- monitoring zaawansowania kontraktów i ujawniania zagrożeń,
- dobór wiarygodnych podwykonawców,
- klauzule kontraktowe ograniczające górną wysokość kar umownych.

Stosowanie tych systemowych instrumentów pozwoliło uniknąć finansowych konsekwencji przy realizacji kontraktów zawieranych w warunkach kryzysowych, w tym w warunkach silnej konkurencji cenowej.

4. Ryzyko nierzetelności płatniczej

Instrumentami ograniczającymi ten stale występujący rodzaj ryzyka są:

- monitoring standingu klientów przed i w trakcie realizacji kontraktów,
- stosowanie wyspecjalizowanych procedur windykacyjnych,
- optymalizacja struktur płatności.

5. Ryzyko walutowe

Instrumentami ograniczającymi ten rodzaj ryzyka są:

- Monitoring i prognozowanie kursów walut,
- Terminowe transakcje walutowe,
- Zakup urządzeń i usług w walutach kontraktów

6. Ryzyko uzależnienia od dużych nabywców usług

Instrumentami ograniczającymi ten rodzaj ryzyka są:

- Monitoring umów ze znaczącymi dostawcami
- Zapisy kontraktowe zawierające elementy amortyzujące
- Utrzymanie partnerskich stosunków z powtarzalnymi klientami

PODSUMOWANIE

Zarówno w zakresie systemu kontroli, jak i zarządzania ryzykiem dokonane systemowe i personalne zmiany zwiększyły poziom bezpieczeństwa w funkcjonowaniu Spółki i ograniczyły ryzyko niedostrzeżenia istotnego zagrożenia w zakresie podstawowej działalności firmy.

Prezes Rady Nadzorczej:

Marek Garliński

